

Social- og boligminister Sophie Hæstorp Andersens talepapir

Anledning	Samråd AT-AY
Dato / tid	19. september kl. 13-14
Sted	
Talens varighed	15 minutter
Talens formål	Besvarelse af samrådsspm. AT-AY
Publikum og programpunkt	Socialudvalget

Det talte ord gælder

[Indledning]

Jeg vil gerne starte med at takke spørgeren fra Liberal Alliance for at indkalde til dette samråd om omsorgssvigt på anbringelsessteder og botilbud.

I hele mit politiske liv har en bedre indsats for de allermest udsatte i vores samfund været en mærkesag, der har fulgt mig alle årene - både som pårørende, folketingspolitiker, borgmester og nu som social- og boligminister.

Det er min grundlæggende holdning, at samfundet har en klar omsorgspligt over for anbragte børn og unge samt borgere, som for eksempel på grund af en funktionsnedsættelse, har behov for hjælp og støtte.

Jeg er til samrådet i dag blevet stillet hele seks spørgsmål vedrørende indsatsen på anbringelsessteder og bosteder.

Jeg skal forsøge at komme omkring alle de mange spørgsmål uden at bruge al vores tid i dag, så der også er tid til spørgsmål.

[Spm. AT, AU og AW: Den Lille Gård]

Lad mig starte med de spørgsmål, der vedrører en konkret sag på opholdsstedet Den Lille Gård. Her skal jeg understrege, at jeg kun kender sagen fra pressens dækning.

Men sådan som omstændighederne omkring den unge kvindes dødsfald beskrives, efterlades jeg med indtrykket af en dybt ulykkelig og bekymrende sag.

Kort gengivet: Ind og ud af psykiatrien og ingen voksne på opholdsstedet til at gribe den unge kvinde og give den rette indsats. End ikke da hun selvmodstruet og helt åbenlyst rækker ud efter hjælp.

Derfor har vi også som samfund et klokkeklart ansvar for at sikre både anbragte børn og unge og borgere med handicap trygge rammer og de bedst mulige betingelser for deres udvikling og trivsel.

De forhold, der bliver beskrevet i sagen, lever langt fra op til det. For selvfølgelig er det ikke fagligt forsvarligt, at en anbragt selvmodstruet ung kvinde angiveligt efterlades alene.

Jeg kan desuden konstatere, at socialtilsynet har reageret på forholdene på det konkrete opholdssted med både skærpet tilsyn og flere påbud. Det har socialtilsynet gjort, fordi kvaliteten ikke var god nok.

Og det er netop socialtilsynenes opgave at godkende og føre tilsyn med sociale tilbud som uafhængige myndigheder. Jeg kan dermed heller ikke som minister pålægge socialtilsynet at lukke sociale tilbud.

Med det sagt, så må det, der ifølge pressens dækning er sket i den konkrete sag på Den Lille Gård, aldrig ske.

Jeg ønsker derfor at komme til bunds i sagen, så vi kan blive klogere på, hvad der er sket. Og hvad der på den baggrund eventuelt skal ændres i indsatsen på anbringelsessteder og botilbud.

Derfor indhenter ministeriet redegørelser om sagen fra socialtilsynet og fra den anbringende kommune. Dem ser jeg frem til at læse, og jeg vil desuden oversende redegørelserne til jer i Socialudvalget.

[Spm. AU: Kommunernes forpligtelser: Opfølgning og det personrettede tilsyn]

Jeg bliver desuden spurgt til overholdelse af det personrettede tilsyn, når en ung fortsat er anbragt på et anbringelsessted, hvor der er sket omsorgssvigt.

Til det vil jeg gerne understrege, at det er den anbringende kommunens pligt at føre et personrettet tilsyn med anbragte børn og unge, herunder i forhold til barnet eller den unge på anbringelsesstedet.

Og jeg er glad for, at det personrettede tilsyn er blevet styrket med barnets lov.

For det første skal tilsynene afholdes med to rådgivere. Det skal sikre kontinuitet og stabilitet for barnet eller den unge, men der er også en faglig gevinst i, at to rådgivere deltager ved tilsynsbesøgene.

Desuden er det med barnets lov blevet tydeliggjort, at barnet eller den unge skal inddrages løbende. Og der skal ske en løbende opfølgning på de indsatser, der sættes i værk, så det sikres, at barnet eller den unge trives og har det godt. Når det må anses for nødvendigt, skal kommunen træffe afgørelse om ændring af anbringelsessted.

[Spm AV: Initiativer iværksat for at sikre kvalitet i indsatsen på det specialiserede socialområde]

Styrkelsen af det personrettede tilsyn kan dog ikke stå alene.

Jeg har fulgt med i udviklingen af socialområdet gennem det meste af mit liv. Jeg har set, at meget er blevet bedre.

Men når jeg i dag til mit første samråd bliver mødt af så tragisk en sag, som den om unge anbragte kvindes dødsfald, så tænker jeg, at der stadig er et stykke, til vi er i mål.

Jeg er derfor glad for, at der er taget de første vigtige skridt i retning af højere faglighed på sociale tilbud.

Blandt andet afsatte regeringen og aftalepartierne 38,4 mio. kr. til at styrke uddannelsesniveaet blandt medarbejderne på det specialiserede socialområde i SSA-aftalen for 2024-2027. De midler skal bruges til efteruddannelse af ufaglærte medarbejdere med lang praksiserfaring på de enkelte tilbud.

Og et flertal i Finansudvalget afsatte i 2023 63 mio. kr. til professionshøjskolerne til kompetenceudvikling af medarbejdere på de sociale tilbud.

Herudover finder jeg det meget positivt, at regeringen og Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti samt Radikale Venstre i regi af Sammen om Handicap er blevet enige om at sikre en faglig og økonomisk bæredygtig udvikling af handicapområdet af høj kvalitet.

Rammeaftalen om en langsigtet og bæredygtig udvikling af handicapområdet lægger grundstenene til en ny politik for mennesker med handicap og så er der flere tværgående initiativer, som også vedrører det øvrige socialområde.

Som en del af rammeaftalen indgår det, at der skal udvikles en model for inddeling af den højt specialiserede del af handicapområdet i specialer. Der skal være fokus på forebyggelse, udvikling og trivsel. Og mennesker med handicap skal understøttes i at deltage i samfundet.

I den kommende tid skal vi i gang med at forhandle aftalens delelementer, som fx en specialeplanlægning målrettet borgere med behov for højt specialiseret hjælp og støtte.

Af andre initiativer kan jeg nævne, at der skal laves en model for fastlæggelse af et uddannelseskrav for personalet på de sikrede sociale tilbud, som har adgang til de mest vidtgående indgreb over for borgerne. Det skal øge kvalitet i indsatsen til gavn for nogle af de mest udsatte borgere.

Desuden skal der udarbejdes en model for ændringer af socialtilsynsreglerne, som skal sikre, at socialtilsynets ressourcer anvendes med fokus på de sociale tilbud, hvor der er problemer.

Endelig har mit ministerium udsendt en orientingsskrivelse om socialtilsynenes whistleblowerordning til alle kommuner, regioner, private organisationer og tilbud.

Skrivelsen opfordrer til, at der bliver gjort opmærksom på muligheden for at underrette om bekymrende forhold på børne- og ungehjem via socialtilsynenes whistleblowerordning.

[Spm. AV: Opfølgning på initiativer i BøFø om bedre kvalitet i anbringelser]

En anden politisk aftale med fokus på kvalitet i indsatsen er 'Børnene Først'.

Heri blev der afsat midler til en kvalitetsramme, som skal sikre, at der er den rette faglighed og de rette kompetencer til stede til at give anbragte børn og unge den hjælp og omsorg, de har behov for.

Midlerne for 2022 og 2023 er blevet udmøntet i form af en ansøgningspulje på henholdsvis 6 mio. kr. i 2022 og 6,4 mio. kr. i 2023. Puljen skal give støtte til et uddannelses- og kompetenceløft blandt medarbejdere på opholdssteder og døgninstitutioner og derigennem højne kvaliteten.

Det følger af Børnene Først-aftalen, at den konkrete udmøntning skal ske i forlængelse af evalueringen af det specialiserede socialområde.

Der er nu som nævnt indgået en rammeaftale om handicapområdet. Det er min forventning, at den fremtidige udmøntning af kvalitetsrammen vil blive fastsat i forbindelse med udviklingen af en model for specialeplanlægning.

[Spm. AX og AY: Omfanget af omsorgssvigt og dødsfald på anbringelsessteder.]

Endelig bliver jeg spurgt til omfanget af omsorgssvigt og dødsfald på anbringelsessteder for børn og unge.

Mit ministerium oplyser, at de ikke er bekendt med eksisterende opgørelser over antallet af børn og unge, der dør som en direkte følge af selve anbringelsen.

Der er ikke en systematisk stigning eller et systematisk fald i antallet af dødsfald blandt anbragte børn og unge i perioden 2015-2023.

Det er vigtigt at understrege, at data ikke viser, om dødsfaldene er relateret til anbringelsen eller skyldes eksempelvis sygdom eller ulykke.

Vi følger systematisk op på anbragte børn og unges trivsel i undersøgelser såsom trivselsundersøgelsen, hvor data om børn og unges trivsel indsamles.

På baggrund heraf kan der iværksættes både lovgivningsmæssige og fagligt understøttende tiltag, der skal sikre og øge anbragte børn og unges trivsel.

Endelig fører socialtilsynene tilsyn med kvaliteten af sociale tilbud ved brug af en obligatorisk kvalitetsmodel.

Socialtilsynene skal udstede sanktioner og tilbagekalde godkendelser af sociale tilbud, hvis de ikke har den fornødne kvalitet.

[Afslutning]

Afslutningsvist vil jeg takke for denne lejlighed til at sætte fokus på kvaliteten af anbringelsessteder og botilbud.

Jeg synes, det er på en trist baggrund, at samrådet er indkaldt. Derfor ser jeg også frem til at modtage redegørelserne fra socialtilsynet og fra den anbringende kommune.

Og så ser jeg frem til det fortsatte arbejde sammen med blandt andre jer, udvalgsmedlemmerne, for at styrke kvaliteten på området, og er meget åben over for, hvordan det kan ske i et samarbejde.

Tak for ordet.